

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ ИНГУШЕТИЯ
ГБОУ " СОШ №5 г. Сунжа "

УТВЕРЖДЕНО

Директор ГБОУ «СОШ №5 г. Сунжа»

_____ Евкурова З.И.

Приказ №122 от «28» августа 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
по ингушской литературе в 7 кл.

Составитель: Гандарова Х.И.

Календарно – тематически план

Г1алг1ай литература 7 класс, 2023 - 2024 д.ш.

Кхетадайтара каъхат.

Г1алг1ай литература программах лаъца

Г1алг1ай литература программас новкъостал ду хъехархочоа берашта г1алг1ай йоазонхоша кхелла говзаме йоазоний чулоацам а, тема а, идея а къоастаде а, х1аъта цар шоай произведенешта бувцаш болча ценаца, хозача, говзамеча меттах пайда эца а.

Г1алг1ай литература хъехаш вола хъехархо декхарийла ва литература новкъосталца берашта г1алг1ай метта хозал, говзал, к1оаргал, цун ганз йовзийта, уж кхетамца, эхъ-эзделца кхебе, дикачун-вочун къоастам бе ховргдолаш.

Дешархошта ха деза г1алг1ай литература хъахилара наъкъаш. Укхаза царна хайтача бакъахъа да, вай г1алг1ай литература хъахилара г1улакх малаг1ча торонца эттад, эггара хъалхара г1алг1ай йоазув 1923 шера Мальсагов Кураза Зоврбика кхелла хилар, из латински ларда т1а хинналга. Эггара хъалха г1алг1ай меттала кепатеха йоазув 1923 шера «Сердало» яхача газета т1а кепатеха хилар.

Цхъабакъда, шоай йоазув хиннадеце а, багахбувцам б1аъхий хиннаб г1алг1ай къаман, тайп-тайпара жанраш чу а йоаг1аш: къаънара иллеш, фаългаш, к1оанолгаш, ховли-довзалеш, легендаш, шира оаламаш, ишта кхы д1ахо а.

Г1алг1ай литература никъ 1923 шерагара денз таханарча денга кхаччалца чоалхане болаш хъабенаб. Массехк хана доакъоох бекъа йиш я из.

Хъалхара ха – 1920-г1а шераш – говзаме йоазонаш хъахила доладенна ха я, х1аъта 1930-г1а шераш – г1алг1ай литература дег1ая йолаенна ха я.

Программа юкъе йоаг1а произведенеш берий ханага хъежжа я, чулоацам а, керттера уйла а дика кхетадергдолаш, х1аъта х1ара классе багахбувцамах пайда эц.

5-9 классашка дешархой кхетамца кхебара духъа, ужэъаца, эздеаца, хозанена лоарх1амца кхебара духъа дола говзаме йоазонаш 1омаду. Цу классашка 1омаеш йола материал чоалхане яц, ший чулоацамга хъежжа, х1аьта идейни кхетам балара г1улакх лертт1а да цун.

Х1ара классашка чуйоаг1аш йола материал хронологически хьисапе луш я, дешархой литература исторех а литературей вахари в1аши дувзаденна хиларах а кхетаргболаш. Цул совг1а, мехка истори а дикаг1а йовзаргъа царна.

5-8 классашка говзамеча йоазонашца цхъана литературни теорех кхетам лу. Дешархоша керттера кхетаде дезаш дар да литература говзаме кхоллам хилар, цун мотт поэтически хилар. Литература теори дикаг1а кхетаергъа дешархоша, говзамеча произведенешца цхъатарра 1омайойя.

Х1ара классе литература чулоацамга а дешархой кхетамга а, цар дег1адара боарамга а хъежжа, тайп-тайпара хъехара наькъаш леладе деза : хоза кьоастадеш текст ешар, суртех, телевиденех, компютерах пайда эцар. Цул совг1а, дешархошка шоашка болх байта беза йоазонхоех а цар говзамеча йоазонех лаьца кхы а дукхаг1а хоамаш лохаш.

5-8 классашка теркам бе беза хоза кьоастадеш, кхетадеш шаьра дешара говзал лакхаяккхара. Из программой декхар кхоачашданза даргдац, урокаш т1а а дешаш, ц1аг1арча дешара т1ахьожамца кулгал а деш. Дешара техника тоаеш болх бе беза массане цхъана дешаш, юкъ-юкъера хоржаш дешаш, оттадаьча хаттара текстаца жоп луш, ишт. кх. д1.

Лакхерча классашкара дешархой кертерча даькъе кхетам болаш кийчбе беза ешаш йола произведенеш шоай ло1аме яшха, анализ е, керттера ма1ан а, уйла а гучадоахаш, цар мах бе.

9-11 классашка йоазонхочун вахара а кхоллама а никъ, цо айяь пробдемаш тохкаш, хъехархочун урока керттера форма лекци хила йиш я. Иштта теоретически проблемаш е йоккха темаш 1омаеш, т1еххъара 1омадаьр ч1оаг1адара урок еш, 1омадаьр юха дагадохийташ лекцеца болх д1абахъа мегаргба.

Лакхерча классашка программа юкъе йоаг1а йоккхий эпически произведенеш. Уж дешархошка хьалххе а ешийта еза. Классе дешархошта произведени тахка а, цун чулоацамах а, турпалех а шоашта хетар ала ха деза.

Къаьста теркам т1абахийта беза дешархоша шоай ло1аме беча балха, произведене доакьош, текста юкъера белгалтъяхъа моттигаш тохкаш, план оттаеш, турпалей оамалех шоашта хетар оалаш, 1алама сурташ дийшачул т1ехъаг1а уж каьхата т1а дахка хьожаш.

Балха х1ара тайпа, 1омаеча произведенеца айхха бувзам болаш, цун чулоацамга хъежжа хила деза. Хъехархо хадданза болх бе декхарийла ва дешархой багах ду къамаьл шаьрде, х1ана аьлча, из йоазонца беш болча балха лард я

№	Чулоацам	Сахъат	Таърахъ	Таърахъ	Ц1аг1ара болх	Индив. болх
1	Багахбувцама жанраш	1			О. 4, моллаг1а а цхъа багах. произ. дувца	
2	Нарт-орстхой дувцараши оаламаши. Оаламашкара турпалаш. Оаламий белгалонаш	1			О. 5 – 11 чулоацам ха	
3	«Сеска Солсеи Села Пир1ийи», оалам	1			О. 11 – 16 чулоацам юхахъабувца	
4	«Хъалха баъхача нахах», «Диъ бера нана», оаламаш	1			О. 13 - 17 чулоацам юхахъабувца	Хъаькъалах дола кицаш дагадоха
5	«Сеска Солсеи К1инда Шоаи», оалам	1			О. 17 - 18 чулоацам юхахъабувца	Дешархочун хоам: «Эгикхал»
6	«Колой К1анти Сеска Солсеи», оалам	1			О. 19 - 21 чулоацам юхахъабувца	Кхалнаъха сурт-сибаташ
7	Колой К1анта оамалаш. Антитеза	1			О. 22 – 23 деша, определенеш 1омае	Вай дийшача оаламаш т1ара в1аши духъал оттабаъ турпалаш белгалбе
8	«Наъна кулг»	1			О. 24 чулоацам юхахъабувца	Нана хестаеш дола кицаш дагадоха
9	«Б1ехали миска саги», фаълг	1			О. 25-27	Дешархочун хоам: «Фаългаш»
10	Кодзоев Н. «Х1ал-ерд»	1			О. 28 деша, юхахъадувца	Дешархочун хоам: «Г1алг1ай лоаме»
11	Хамхоев Ваха «Маъ-лоам»	1			О. 29-31 деша, юхахъадувца	Карточка №1- Базоркин И.; карточка №2 – Маът- лоам
12	«Зязиков дагалаъца», стих.	1			О. 32 дагахъа 1омае	Дешархочун хоам: «Зязиков Б.И.»
13	Плиев А. «Бартаца дах са халкъ»	1			О. 33 дагахъа 1омае	Стихотворене анализ е

14	«Даъхенга», стих.	1			О. 34 дагахъа 1омае	Даъхенах дола кицаш дагадоха
15	Мерешкнаъкъан С. «Наъна мотт»	1			О. 35 дагахъа 1омае, Торшхоев И. цхъа стихаш еша	Дешархочун хоам: «Магас – Г1алг1айчен столица»
16	Классал арахъара дешар. Дахкильгнаъкъан И. «Куке денал»	1			Базоркин И. биографи ха	
17	Базоркин И. «Сай», дувцар	1			О. 39 чулоацам юхахъабувца	Сийлахъ – Боккхача Даймехка т1емах лаъца
18	Дувцара говзаме белгалонаш тахкар	1			40 - 50 чулоацам юхахъабувца	Саъ сурт-сибат
19	Саъ майрал, денал	1			деша, дувцара план оттае	Беков Т. биографи
20	Беков Т. «Сердало», стих.	1			О. 54 дагахъа 1омае	Инд. болх «Газет Сердало»
21	Беков Т. «Ший хъакъ шийга дахар»	1			О. 55 – 56 шаъра еша, йиста Беков Т. «Сердало» яхача стих.	Дешархочун хоам: «Беков Т. – хъалхара хъехархо»
22	Зязиков Хъ.Б. вахара никъ	1			О. 57 – 60 чулоацам юхахъабувца	Дувцара план оттае
23-24	Зязиков Б. «Марац», дувцар	2			О. 60 -68 чулоацам юхахъабувца, ахкан сайре ювца муг1араш дагахъа 1омаде	Биографи ха
27	Плиев М. «Летчиках Оздоев Мурадах».	1			О. 68 дагахъа 1омае	Меттах лаъца кицаш дагадоха
28	Чахкиев Ю. «Брест»	1			О. 64 дагахъа 1омае	Стихотворене анализ е
29	Яндиев Дж. «Гуйра», стих.	1			О. 65 дагахъа 1омае, гуйран сурт дилла	Биографи ха
30	«Г1ала яг1а», стих.	1			О. 66 дагахъа 1омае	Инд болх «Г1алаши в1овнаши»
31	«Керда шу», стих	1			О. 68 дагахъа 1омае	Кердача шераца боаг1а ловца баккха

32	Метта говзал. Сурт гойташ бола г1ирс метафора	1			О. 69 чулоацам юхахъабувца	Яндиев Дж. «Керда шу» яхача стих. т1ара хъязъе метафора
33	Оазанаъкъан С. «Барт- цхъоаг1о»	1			О. 74 стих. шаъра еша	Анализ е
34	А.Пушкин «1уйре»	1			О. 75 шаъра деша	
35	Хамхой А. «Наъкъаш дехкараш»	1			О. 75 дагахъа 1омае	Стих. анализ е
36	«Хоастам бу аз»	1			О. 76 дагахъа 1омае	Стих. анализ е
37- 38	«Дак», стих	1			1омае	
39	Сочинени язъе кийчо ер»	1			кийчо ер	Барт-цхъоаг1о бувца кицаш доаладе
40	Сочинени	1				Стих. анализ е
41	Ведзигев А. «Муте новраш»	1			О.79 чулоацам юхахъабувца	Муттеи Аминатеи сурт- сибат
42	Литературни кхоллам т1а беламе долчох лаъца	1			О. 86 деша, определенеш 1омае	Инд. болх «Муте новраш» яхача дувцара т1а сатирически дар»
43	«Декхар», стихотворени	1			О. 89 шаъра еша	Йоазон болх «Сага декхар»
44	Прозаически а поэтически а йоазонаш. Лирика	1			О. 90 деша, определенеш 1омае	
45	Плиев М-С. «Б1ехали Аързии»	1			О. 93-96 чулоацам юхахъабувца	Оакхарехи оалхазарехи лаъца шоашта б1аргадайна сакъердаме х1ама дувца

46	«Акха кой», дувцар	1			О. 96 чулоацам юхахъабувца	
47- 48	«Гуржий боалаш»	1			97 Плиев М-С. биографи ха	
49	Чахкиев С. «Трасса», дувцар	1			О. 101 чулоацам юхахъабувца	Биографи ха
50	« Аслана дош»	1			О.112 чулоацам юхахъабувца	Идига сурт-сибат
51	Дувцарахи повестахи кхетам балар	1			О. 115 деша, опред -ш 1омае	
55	Осмиев Хь. «Наъна-лаътта», стих.	1			О. 118 дагахъа 1омае	Биографи ха
56- 57	«Оакхарий», дувцар	2			О. 119 деша, чулоацам юхахъабувца	Йоазон болх «Са хъамсара нана»
58	Композици сюжети	1			132	
59	Сочинени	2			Сочинении язъе кийчо ер	«Муте новраш» яхача дувцара композиционни белгалонаш къоастае
60	Гагиев Г. «Хъехам», стих.	1			О. 135 шаъра еша	Поэта биографи ха
61	Классал арахъара дешар	1			Горчханов Б. дувцараш	Дешархочун хоам: «Г1алг1ай къона йоазонхо»
62	Шадиев С. «Аьшка сом», дувцар	1			О. 136 чулоацам юхахъабувца	Йоазон болх «Оаш вергварий Идрисах шоай новкъост?»
63	«Чарахъал дитар», дувцар	1			О. 145 деша, чулоацам юхахъабувца	Чарахъал дувцаш дола дувцар дувца
64- 65	Хамхой Д. «Ма дика да латта вахар»	1			О. 148 чулоацам юхахъабувца	Дешархочун хоам: «1992 шера хинна событеш»
66- 67	Кердадаккхар	2				

